

**І.В. Бобіна, лікар терапевт вищої категорії,
Н.Г. Немировська, журналіст**

Чарівні Маргаритки на сході України

Кожна зустріч з Заслуженим лікарем України, кандидатом медичних наук, лікарем гінекологом-ендокринологом та дуже чарівною жінкою Бірюковою Маргаритою Сергіївною, залишає світлий слід у душі. Народилася вона в Харкові у 1936 році, росла і виховувалася у селищі Південному Харківського району. Будиночок збудував дідусь, який був залізничником, надзвичайно інтелігентною і освіченою людиною, походив із дворянської родини, займався садом, квітникарством. Але доля не милувала його, й у 1938 році він був безпідставно репресований і розстріляний, реабілітували його у 1958 році (драматична документальна повість «Борьба за счастье», яку видала у 2011 р. Маргарита Сергіївна). Війну маленька Маргарита з мамою і бабусею пережили у місті Південному, який їх уря-

первинному та вторинному безплідді. У 1972 році захистила кандидатську дисертацію на тему: «Беременность и роды у женщин, лечившихся по поводу бесплодия». Цей період роботи був дуже складний, про що Маргарита Сергіївна написала в оповіданні «Дисертація» (2014 р.). З травня 1974 р. по осінь 1975 р. була призначена заступником головного лікаря з акушерства та гінекології 11-й лікарні Червонозаводського району (7-й пологовий будинок). Потім, у листопаді 1975 р. через хворобу, вона була змушена перейти на роботу в клініку інституту ендокринології та пропрацювала лікарем гінекологом-ендокринологом до 1990 р., коли була призначена головним лікарем клініки ДУ «Інститут проблем ендокринної патології імені В.Я.Данилевського АМН України» (140 ліжок). Із самого початку діяльності на посаді головного лікаря, окрім спрямування та організації роботи колективу на надання медичної допомоги в стаціонарі, довелося організовувати шефську допомогу 10 областям України, трьом районам Харківської області. Не залишила поза увагою й своїх земляків із міста Південного. Бригади лікарів клініки з Маргаритою Сергіївною на чолі надавали безоплатну медичну допомогу його мешканцям. За 6 років загальною виконано 56 виїздів шефської допомоги.

Але в Чутівському районі на Полтавщині одного разу була цікава історія, яку й розповіла Маргарита Сергіївна: «Так склалося, що в цьому районі надзвичайно складна ситуація з ендокринною патологією у жінок, тому в них порушений гормональний спектр і вони перебували у запущеному стані, ніхто з місцевих лікарів не міг дати їм ради. Ми розробили складну схему лікування, вони перебували у нас на обліку. Пригадую, після декількох таких виїздів бригади мені довелося прооперувати 21 хвору і, як наслідок, у 15 із них народилися дівчатка, з яких 9 — матусі називали Маргаритами. Маргаритки живуть не лише на Полтавщині, їх багато й по всій східній Україні.

А взагалі я контактую із багатьма своїми пацієнтками, ми товаришуємо. Дуже складні часи мого керівництва були в часи перебудови в 90-ті роки, коли склалися бригади «продрозверстки».

Бірюкова Маргарита Сергіївна. 1956 р.

тував і допоміг вижити. Батьки-інженери планували її навчання в інженерно-будівельному інституті, але вона сама подала документи в медичний інститут, який закінчила із червоним дипломом у 1960 році. У цьому ж році почала свою роботу акушером-гінекологом у третьому пологовому будинку міста Харкова, де очолювала жіночу консультацію та надавала спеціалізовану медичну допомогу хворим при-

Лікари у місті Південному

Ми тоді переживали великі клопоти: то хотіли закрити наш заклад, то скорочувати штат, в результаті чого зростало навантаження на співробітників, ми зазнавали великих матеріальних і фінансових труднощів — потрібно було піклуватися також і про харчування хворих. Тож організовували бригади лікарів, домовлялися з керівниками підприємств, зайнятих виробництвом харчових та борошняних продуктів, виїздили до села, консультували їх працівників, брали на диспансерний облік, чим заробляли на продукти для хворих клініки і на корми для експериментальних тварин. Рятуював і мій сад у Південному — звідти влітку хворим привозили свіжі яблука, варили із них компот, сушили на зиму — таким чином було чим розбавляти раціон. У всіх була одна мета — зберегти колектив, клініку та інститут у цілому. І це вдалось! Адже я й досі займаюся науковими дослідженнями, які можливі тільки в нашій клініці.

Важливим розділом моєї роботи є вивчення особливостей перебігу, розробки методів діагностики та лікування хворих із вірільним синдромом. Мені вдалося отримати досить цікаві і важливі дані про комплексне лікування та віддалені його результати у хворих із синдромом полікістозних яєчників. Розробила і впровадила в практичну діяльність методи лікування початкових стадій первинного і вторинного полікістозу яєчників, метод ведення вагітності у жінок із пубертатним адреногенітальним синдромом, методи консервативного лікування фіброміоми матки при гіпотиреозах. Доводилося обстежувати й спостерігати за перебігом вагітності у жінок, які страждають цукровим діабетом та захворюваннями щитоподібної залози. І як результат — понад чотири тисячі жінок з усіх регіонів України пізнали радість материнства!»

Це все відобразилося у 56 друкованих роботах та у монографії «Вірилізм». Із 2001 року Маргарита Сер-

гіївна працювала на посаді лікаря акушера-гінеколога хірургічного відділення клініки, а з 2006 року консультувала як лікар акушер-гінеколог у поліклініці інституту ендокринології.

Маргарита Сергіївна написала кілька цікавих книжок, присвячених історії родини, історії міста Південного, історіям роботи лікарів у різних лікарнях та у клініці інституту ендокринології («50 років лікарського життя», видана у 3-х томах у 2014, 2015, 2016 роках). Вона розповіла про перші кроки своєї праці, як лікаря акушера-гінеколога в оповіданні «Роди на подводе», яке сталося навесні 1961 року. Дуже емоційно Маргарита Сергіївна згадує цю пригоду: «Мене, зеленого та недосвідченого лікаря, одразу після закінчення у липні 1960 року медичного інституту, направляють на місяць у село Олексіївка Первомайського району. Якось надійшов екстрений виклик у село Береки — у жінки почалися пологи, але довести її не можуть, бо після дощу ґрунтові дороги виявилися непрохідними. І ось на лікарняному УАЗику ми з водієм, з необхідним набором інструментів та медикаментів, виїжджаємо до села. Навколо — степ, бруд, мрячить дощ. Приблизно на півдорозі зустрічаємо візок, запряжений кіньми, на якій лежить вкрита ковдрою жінка і поруч її чоловік. Виявляється, вони не стали чекати, доки приїде лікар, знайшли в селі візок та коня, та умовили господаря цього візку поїхати до лікарні. «А чому не дочекалися мене?» — питаю я. «Так дитина вже майже народилася» — відповідає жінка.

Я не можу зрозуміти — як це — «майже народилася»? Знімаю ковдру та бачу....о жах! Народжені ніжки дитини. Після такого видовища у мене практично душа пішла до п'ят. Однак необхідно було ухвалювати термінове рішення. Що робити? Я гарячково почала відновлювати у пам'яті інститутські знання з акушерству. Швидко прослухала серцебиття

Бірюкова Маргарита Сергіївна. 1987 р.

плода — є! Обробила руки, зробила огляд породіллі — відкриття матки повне, проте голівка застрягла через її розгинання. Мені не залишалося нічого іншого, як застосувати необхідний посібник для обережного згинання голівки та отримання плоду. І відбулося воістину диво — дитина через 30–40 секунд закричала! І тільки після цього я зрозуміла, що тримаю в своїх руках нову людину, нове життя!».

«Профессия врача священна,
Профессия священника — лечебна.
Каждый лечит душу, тело,
Каждый любит своё дело.
Но врач ответственен за жизнь,
Его профессия сложна.
Он не жалеет своих сил,
И каждый день его — борьба.
Но этим двум профессиям присущи
Две неизменных сущности —
Человечность, сострадание,
Любовь к больному и внимание
И искреннее понимание.»

Ця підбірка віршів Бірюкової Маргарити Сергіївни вийшла у 2015 році у Харкові. Та ось її побажання усім людям: «Будь добр всегда, люби людей, люби природу и детей!».

Список використаної літератури

1. «Медична газета» за 30 червня 2009р. №12, с. 6. — Немировська Н.Г.
2. «50 лет медицинской жизни». Книга 1. Акушерство и гинекология — Бирюкова М.С. — Харків 2014, с. 140–142.
3. «Борьба за счастье». Документальная повесть — Бирюкова М.С., Харьков — 2011.

Чарівні Маргаритки на сході України

I.V. Бобіна, лікар терапевт вищої категорії, Н.Г. Немировська, журналіст

У статті розповідається про Заслуженого лікаря України, кандидата медичних наук, видатного лікаря акушера-гінеколога-ендокринолога, головного лікаря клініки ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського АМН України» (1990–2001) Бірюкової Маргарити Сергіївни.

Ключові слова: акушерство та гінекологія, ендокринологія, Бірюкова Маргарита.

Charming Marharytky in Eastern Ukraine

I.V. Bobina, therapist of the highest category. N.G. Nemirovskaya, journalist

The article tells about the Honored doctor of Ukraine, candidate of Medical sciences, an out-standing obstetrician-gynecologist-endocrinologist, chief physician of the State Institution «Institute of Problems of Endocrine Pathology named after V.Ya. Danilevsky of the Academy of Medical Sciences of Ukraine» (1990–2001) Biryukova Margarita.

Key words: obstetrics and gynecology, endocrinology, Biryukova Margarita.

Контактна інформація: Бобіна Ірина Володимирівна — лікар-терапевт, вища кваліфікаційна категорія по терапії, тел. : +380971518469, i.v.bobina@gmail.com

Стаття до редакції надійшла 07.01.2023 р.